

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-12-20
Besvaras senast
2017-01-24

Till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:206 Globalt kvinnoförtryck

Efter andra världskrigets blodspillan, förbrytelser och enorma förluster av människoliv bildades Förenta nationerna. Erfarenheterna från krigets fasor resulterade i att den nybildade organisationen 1948 antog deklarationen om de mänskliga rättigheterna. 30 år senare enades FN även om kvinnokonventionen, Cedaw.

Det har alltså sedan länge funnits universella grundprinciper som alla stater ska leva upp till. Dessa principer har givit hopp om en bättre framtid, men de medför också förpliktelser. Sedan 1948 måste vi följaktligen ständigt fråga oss: Hur lever FN:s medlemsstater upp till denna gemensamt antagna deklaration?

Ingen stat är perfekt; det vet vi. Det begås brott mot de mänskliga rättigheterna av alla stater – ingen kan slå sig för bröstet och säga att man i allt lever upp till FN:s deklarationer, men många har en tydlig strävan att göra det och har rättssystem som beivrar brott och övergrepp mot FN:s deklarationer.

Vissa stater går emellertid på tvärs mot dem och stiftar nationella lagar som direkt strider mot de FN-deklarationer man undertecknat. Detta skadar hela världssamfundets anseende. Detta gäller i synnerhet i frågan om kvinnors mänskliga rättigheter.

Flera stater stiftar alltså lagar som sanktionerar mäns våld mot kvinnor – ett våld som drabbar miljontals unga kvinnor. De saknar rätten till sina egna kroppar. Detta tar sig olika uttryck såsom barn- och tvångsäktenskap, fysisk och psykisk misshandel, prostitution och sexslaveri, våld i hederns namn, könsstympning med mera. I flera länder är det förbjudet att ha sexuella relationer utanför äktenskapet. Hbtq-personers grundläggande mänskliga rättigheter är beskurna, och homosexualitet är förbjudet i många länder.

Sverige, ett utvecklat land med en hög bildningsnivå och en stark demokratisk tradition, skakades år 2002 av nyheten att en far avrättat sin dotter därför att han ansåg hon ingått en kärleksrelation som han och hans omgivning ansåg kränkte familjens heder.

Dottern hette Fadime Sahindal – en modig kvinnorrättsaktivist som under dödshot kämpade mot förtryck och våld i hederns namn. Hennes far dömdes till livstids fängelse.

En annan ung svensk kvinna, Pela Atroshi, mördades också av sin far. Mordet skedde vid ett besök i Irak. Fadern fick där inget fängelsestraff. Hans handlande ansågs vara ett legitimt försvar av familjens heder. I vårt land sker flera mord i hederns namn årligen.

Av detta och andra fall kan vi inte dra någon annan slutsats än att i vissa länder är brott mot de mänskliga rättigheterna fullt lagliga. Det handlar alltså om nationellt lagliga handlingar som strider mot de mänskliga rättigheterna. Dessa handlingar drabbar ofta unga människor – främst kvinnor.

Brott mot kyskhetslagar kan bestraffas med avrättning. Flera länder har lagar om dödsstraff för samkönade relationer, andra accepterar eller till och med uppmuntrar barnäktenskap.

Amnesty International har rapporterat om ett fall där en tolvårig flicka dött efter bröllopsnattens våldtäkt, utförd av en över 50-årig man som lagenligt gift sig med henne. Vad det handlar om är inget annat än mord och pedofili med lagens stöd.

Att stater som är medlemmar i FN legitimerar brott mot de mänskliga rättigheterna är orimligt. FN måste agera resolut nu. Det duger inte att vänta ytterligare 30 år innan man tar ytterligare små steg framåt när det gäller kvinnors och barns rättigheter.

Efter de blodiga krigen på Balkan och de förbrytelser som där begicks mot kvinnor antog FN:s säkerhetsråd resolution 1325 om våld mot kvinnor i krig. Men grovt våld förekommer inte bara i krig. Vi måste inse att det finns i allehanda former även under fredliga förhållanden och då till och med kan vara legaliserat.

Sverige har nu ett unikt tillfälle under de kommande två åren, då vi är medlemmar i FN:s säkerhetsråd. Därför är det viktigt att se till att den nya generalsekreteraren som ett första steg tillsätter en kommitté med uppgift att inventera förekomsten av nationella lagar som strider mot de mänskliga rättigheterna och mot kvinnors och barns rättigheter. En allvarlig varning måste därefter riktas mot de stater där dessa brott begås.

Mot denna bakgrund vill jag fråga utrikesminister Margot Wallström:

1. Avser utrikesministern att ta initiativ för att Sverige i FN:s säkerhetsråd ska verka för att förmå medlemsstaterna att öka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna?
2. Avser utrikesministern att ta initiativ för att Sverige i FN:s säkerhetsråd ska verka för att förmå medlemsstaterna att öka efterlevnaden av FN:s kvinnokonvention och barnkonvention?
3. Avser utrikesministern att ta initiativ för att Sverige i FN:s säkerhetsråd ska driva frågan om att utvidga kampen mot det vardagliga grova våldet mot kvinnor så att denna kamp även omfattar våld i hederns namn, könsstympning och likartade former av förtryck?
4. Avser utrikesministern att ta initiativ för att Sverige ska verka för en FN-konferens för att stoppa det ”lagliga våld” mot kvinnor som utövas av flera medlemsländer i FN?

.....

Amineh Kakabaveh (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Maria Isaksson